ÇUKUROVA ÜNI'VERSİTES¡ EĞİTIM FAKÜLTESİ ALMAN DİLİ EĞITİMİ BÖLÜMÜNDE UYGULANAN ESKİ DERS PROGRAMI İLE YÖK'ÜN EĞİTİM FAKÜLTELERİNiN ALMAN DİLİ EGİTİMİ ANABİLİM DALLARINDA UYGULANMASINI ÖNGÖRDÜĞÜ YENİ PROGRAMIN KARŞILAŞTIRMALI ELEŞTiRiSİ

(ÇÜ Eğitim Fakültesi Dergisi. 1. sayı, 1999, Adana. S. 46-57)

Doç. Dr. Tahir Balcı / Yrd. Doç. Dr. Osman Aslan

Kuruluşundan bu yana Türkiye Cumhuriyetì eğitim konusunda sürekli farklı modellerin uygulama tahtasına olmuştur. Gösterilen yaklaşım, hep öncekini ya da öncekileri karalayarak yenisjnin daha iyi olduğunu vurgulamak biçimindedir. Sürekli bir arayış ve yenil¡k peşinde olmak olumlu bir yaklaşımdır. Ancak atılacak her yeni adım öncekiler gözönünde bulundurularak atılmalı, geniş kapsamlı araştırmalar sözkonusu alan uzmanlarının görüşlerine dayandırılmalıdır. Dar kapsamlı inceleme ve araştırmalara ya da varsayımlara dayanan modeller b¡iimsell¡kten uzak olur, dolayısıyla başarılı olmaz·

Türkiye'deki yaklaşım ne yazık ki genelliR1e siyah - beyaz yaklaşımı; yani önceki modellerin olumlu yönlerinin alınarak yeni bilimsel gelişmeler ışığında geliştirilmesi yerine, eskj olan herşey yadsınmış, dolayısıyla önerilen yeni model!er eskinin eksiklikîerini gìdermek yerine, yeni boşluklar yaratmıştır.

Işte bu çalışmayı yapmaktaki amacımız Eğìtim Fakültelerin¡n yen¡den yapıianmasıyla ilgil¡ olarak· oluçturutan yeni ders programlamı karalamalc ya da yüceltmek: değil, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalının eski programıyla yeni programını karşılaştırarak olumlulukları ve olumsuzluktan saptamak ve õnerilerde bulunmaktır-

Önce kabaca bir karşılaştırma yapabilmek ìçin eski ¡le yeni programı b¡r tablo biçiminde verelim:

ÖNEMLİ NOT: Yazımın burasında aslında bir tablo var idi. Ancak birçok yazıda olduğu gibi tarayıcı yazıları nasıl yanlış okumuşsa, tabloları da yanlış okumuştur. Bu nedenle tablolardan birşey anlaşılamamış, tablolar silinmiştir.

eni programdakl ders ağırlıklarını daha açık görelìm:

Alan dersleri 1. yarıyılda 12, 2. yarıyılda 12, 3. yarıyılda 9, 4. yarıyılda 12, 5. yarıyılda 9,6. yarıyılda 9, 7. yarıyılda 11 ve 8. yarıyılda 6 saat olmak üzere toplam 80 saattír·

Başka bir açıdan değer1endirme yapalım; Yabancıdii öğretìmıyle ilg¡li 30, edebiyatla ilgili 18, dilbilimle ilgili 5, çeviriyle íigili 6, yöntemb¡lgisiyle ilgili 14, pedagojık formasyon ve uyguiamayla ı¡gilì 48, Türkçeyle iigjii 10, biigisayar kulalnımıyla ilgili 4, Atatürk ilkeleri ve İnkilap Taríh¡yle iigili 4, seçmeii ders olarak da 13 saat var, Bu ağırlıklardan kabaca şu sonuçiar çıkıyor: 30 saat ¡le Almancanın öğretílmesi hedeflenmektedir ki, bu olanaksızdır. Bu konuya daha sonra değinilecektir.

Şımdı esNı ve yenı programın derslerını tek tek karşılaştıracağız. Ancak programlardaki pedagoj¡k formasyon derslerin¡ bu ayrıntılı değer1erıdirmenin dışında tutacağız.

Okuma Becerileri: Bir de 3. yarıyılda "llerì Okuma Becerileri" var ki, bu dersler eski programımızdaki "Metin Okuma ve îneeíeme" deınsıyie bir koşutluk göstermektedir. Ancak öngörüten içerikler açssından bir l(arşılaştirffîa yapıidığında, eski programdaki dersin ¡çinìn biraz boşalt¡larak "(ilen) Okuma ßecerilen" adi altında veriid¡ğını görüyoruz·

Aiman Dili Grameri: Eski programda dörder saat olarak iki dönem okutulan bu ders, yeni programda üçer saate düşürülmüş. Ancak ilgilì dilin konuşuiduğu üike ¡le doğrudan ilişl<ïsi kıssüı oîan ve ortaöğretìmden yetersız b¡r diib»lg¡si düzeyiyle gelen öğrencijerim¡z ¡çin üç saatí az bu¡uyoruz·

Yazılı Anlatım: Eski programın bu ders¡, yeni blr adla, "Yazma Becerileri" ve İlleri Yazma Becerileri" olarak vardır. Ancak haftalık saatìnde yine bir azalmagörülmektedir. Aynı biçimde azaltılan Almanca Dilbìlgisinin uygulama alanı olan bu dersin 3. yarıyılda da okutıtması daha yarar)ı olurdu, Zaten yeni programa göre "(lleri) Yazma Becerileri"njn 1., 2. ve 4. yarıyıtda okututmasina karşm, neden 3. yarıyılda "aradan çıkarıldığım" anlamak zor-

Konuşma Becerileri: Yeni programda yeralan bu dere, bizce 1. Ve 2. yarıyılda gereksizdir. Öğrenc¡ler hazırtık sınıftnda konuşma becerilertni geliştìrmeye yönelik yeterince dere almaktadır, Ayrıca diğer dersler için haz»riadıkları seminer vb-çalışmalar, Almanca konuşmayı zaten gerektirmektedir.

Bilgisayar Bu ders çağdaş insan açısından artık btr ^^00^1^0^. Iki programda yalnızca dersin okutulduğu dönemler farktıdır ki, bu pek önemli değildir. Amacına uygun yürütülmesi koşuluyla, bu dersin artırılmasından yanayız,

2. Yabancıdil (¡ngiíizce): Eski programın en yoğun olan bu dersi, yeni programda hlç bu!unmamaktadir. llkõğretìmin 4. sınıfında b¡le yabancıditin okırtulduğu, 2. yabancıdil uygulamasının başisyacağı /başladığı bu dönemde, ünivers»telerin yabancıdiller bölümlerinde 2. yabancıdilin olmamast çağdaş ınsan niteliklerin(n dlkkate alınmadığnıı görüyoruz. İkinci yabancıdilln olmaması özeilikle Alman ve Frans«z Dlli Eğitimi Anabilim Oalları öğrencilerìnin ìstíhdamı açısından b0yük bir engei oluşturmaktadır- Ayrıca MilIi Eğitim Bakanlığının Ingilizce öğretmenì açığını kapatmak ¡çìn Fransızca ve Almanca mezunlanna Ingilìzce kursu vererek Ingilizce öQretmenì olarak ataması biçimìndeki uyguiamaya da ters düşmektedir.

Almanya Bilgisi: Dil - kültür - düşünce arasmdaki s»kı bağ dtlçünüldüğ0nde, programda buna yönellk hiçb¡r dersin olmadığ(^011)1^6^^1^. öğrend, dilın¡ öğrendiği ülkerrtn sosyok01türel yap»sını öğrenmek zorundadır,

Milli Eğitìm Bakanìığının hazırlamakta olduğu yenı ders kitaplarının taslağında, karş«laştırmalt ölkebilgis(ne çok önem verildiği görölmekte, ancak bu kitaplan okutmak üzere yetiçtìriimesi öngörillen öğretmenlere ülkebilgisj ile ilgili hiçbir ders verilmemektedir. Bu programın bu açıdan da amaca uygun olmadiğı ve çelişkili olduğu görülmektedir.

Türk Dilì: Eski prøgramdaki 2+2 saatíik Türk Dili" dersi, bir yabancıdil böl0mü için yetersizdir- Yen¡ programda ^Türkçe 1: Yazılı Anlatim" ve Türkçe II: Sözlü Anlatım" adı altında içeriklerin daha açık bir biçimde tarnmlanması, üstetìk bu dersin Türkçe Ses ve B¡çìm Bjlgisi", Türkçe Tümcebilgisi ve Anlambilim" gibi derslerle desteklenmesi, yeni programın olumlu yönlerinden birisidir.

Bu derslerin programda yeralmasıyla, yanalan olarak Türkçenln öngörüldüğ0nü gözlüyoruz. Dileğlmiz, Türkçe öğretmeni gerekslnlmi olması durumunda, mezunlarımızın bu kadrolara atanmasıdır.

Dilbìlime G¡ris: Bu ders eski program»n 2. Ve 3. yarıyılmda ikíşer saat, yeni programın 4. Ve 5. yarıyılında üçer saat okutulmakta. Burada anlamakta zortandığımız konu, birbirinin devamı otarak işlenecek konuların, kopukiuk oluşacak biçimde 4. ve 5. yarıyı!da (2. sınıftn 2. ve 3. sınıfin 1 · döneminde) okutulmasının öngörülmesidir. Ayrıca eski programlarda anlamb¡tím, karşılaştırmalı dilbilim, ruhdilbilìm, toplumdilbil¡m gibidilbilimin altalanları yeni programda dilbilim dersinin içinde düşünülmüş, Ancak tüm bu alanları iki dönemlik dilbilim dersinde konulaştırmak olanaklı değil.

Sõzdizim: "Türkce Tümcebl!g}si" gibi bìr ders varken, aynı yöndeki "Almanca Sözdizim" kaldınlması b!r eksikliktir. Aynı şeyi "Almancanın Yapısı" (Bìçimbilgisi) iç¡n de söyleyebiliriz.

Almancadan Türkçeye Çeviri ve Türkceden Almancava Çeviri: Eski programda toplam 24 saat çeviri varken, yeni program»n sadece 5. ve 8. döneminde üçer saat çeviri vardır. En çok dikkat çeken elcsikl¡klerden blris¡ de budur, Oysa çeviri blr yandan yabancıdil öğretimi için kullanılan bir araç, diğer yandan bu bölümlerdeki öğrenc¡ierin edinme!eri gereken asgari çeviri yetísi kazandırmak açısından bir amaç olarak görüjmelidir- Bu nedenle en ¡şlevsel ders!erden birisidir.
Yabancıdiller Eğitimi Böiümlerinin anaişlevi profesyonel çevirmen yetíştírmek değildir ve bu görev çevimnenlik bölümlerinin işidir. Ancak gerçek yaşamda, yabancıdl! bölümû mezunu bir kiş¡den de çatıştığı kurumda gerektíğinde çeviri yapmasının istendjğinl biltyoruz- Hatta bu bölüm mezuniarının da noter, banka vb· kurum ya da ş¡rketlerde çevirmenlik yapma hakkına sahip oldukları ve yaptıkları döşünütûrse, çevìri derelerinin gerekl¡lîĝì daha açık bir bıçimde görülecektir. Kanımızca burada ¡çine düçölen yanlışiık, biraz diibìlgisi, biraz da sözcük birìkiml o!an bir kişinin yukarıda sayılan gereksinimieri rahatlıkla karşılayabiieceğinin varsayıimiş olmasıdır. Oysa bu varsayım yanl!Ştir- Çünkû bu yetí ancak kuramsa! ve uygi!ìamalı olarak öğretilecek çevirl yöntem, tekn¡k ve sfratej¡lerının sonucunda kazanı!abilôcek bır olgudur- Bu amacın gerçekteştirilmesi ìçin, öngörü(en üçer saatí¡k ìkt ders çok yetersizdir. Seçmeli rSersterin ikjslnde de çevtri seçeneğini öğrendiere sunarak bu eksiklik kısmen ortadan kaldırılmaya çalışılacaktır.
lleri Düzeyde Alman Dili Grameri: Eski programın 3. yarıyılında 10, 4. yarıyılında 9 çeşit ders bulunması sürek1i bir eteştìri konusuydu· Bu açıdan bakıldığında, bu dersin programdan çikarıiması kabulenilebilir. Ancak 3. Ve 4. yarıyıl!arda zaten ya!mz ûçer alan dersi bulunması, bu yöndeki bir dersin yeralmamasını an!amsız kılmaktadır.
Alman Düşünce Tarihine Giris: Almanya'nın dilin¡, külíürünü, öykülerini, romanlannı, drama!annı ve şiirlerlni okuyup inceiemes¡ öngörülen bir öğrencln¡n, bunların arkap!anını oluşturan düşünce biriktmini ve akımlarını az çok tanıması gerekır kl, bu bllgiierín ışığ»nda sûzkonusu yapıtfarı anlayabitsin, ¡nceleyebilsin, yorumlayabi^sin. Bunun dışında bu ders düşûnmey¡ õğretme ve düşûnce üretme açısından yalnız b0ttln dersler ¡çin değ¡l, yaşamın her alam için bir teme! oluşturmaktadır- Eski programda blle yetereiz bulduğumuz bu ders, en önemlì eksıklikierden birisidir-
Edebiyat Bilimi Temel Kavramian: Yeni programda yazın ve ttlrierinin »ncelenmesine ve öğretimine yõne!ik 18 saat ders vardır- Ancak yazınbilimin temel kavram¡annı edinmeyen bir öğrencinin nası(öykü, roman, oyun, şiir inceteyeb¡leceğln¡ an!amak zor.
Karşılatırmalı Türkçe - Almanca Dilbilgisi: Dil eğitím ve öğretímindeki önemi yadsınamayacak oian uygu!ama!ı dilbilim¡n değişik alanlarının yeni programda gözardı edildiği görülmektedir. Özeltikle öğretmen yetìştíren programlarda "Karşıtaştormalı Dilbilgisi" vazgeçilemeyecek bir derstir- Çünkü geleceğin öğretmeni olan öğrenci, anadili ile yabancıdìl arasında ister istemez sürekli karşılaştırma yapmak, aradaki
benzertik ve farkhlıkiarı beltriemek ve - geleceğfn öğretmert olarak - bu çıkarımlara koşut b¡çlmde alıştırmalar ve õğretme sfrateji¡eri ge¡işt¡rmekzorundadır. Bu tür b¡r dersin programda yeralmaması, yabancıd¡lìn anadil¡ g¡bì öğren¡lebileceğini savunan "özdeşlik kuramı" doğrultusunda karar ve düşünceíer ge!iştjrildiğini ortaya koymaktadır. Oysa bu kuramm geçerlH¡ğiní savunan pek kimse kalmamıştır. Çağdaş dilbiIim kuramları da özdeşlik kuramının geçersizl¡ğin¡ ortaya koymuştur.
Alman Edebìyatı: Eskj programdaki "Metìn Okuma ve Ince!eme" ve "Edebiyat B¡limi Teme¡ Kavramları" üzerine kurulu bu ders, yení programda ikl dönemlik Aiman "Edebìyatına G¡r¡ş" biçsmine ve bunu izleyen yazın türlerine (öykü, roman, drama, şiir) gõre ayrı ders!ere dönüştürtllmüş ve saatleri yoğunlaştırılmıştır. Kísa öykü, roman, drama ve şi¡rin yazın tarihi derslerinden ayr¡ştirıîarak üçer saaflik dersler hal¡nde yapıiması daha çok filoloj¡lerde !isansüstü program!arda görülen bir uyguiamadır Eğitìm FakülJte!erinin !¡sans programlannda bu tødar yoğunlukta yapi!ması şu açıíardan çeìişkî arz etmekíed¡r:

1. Otuz saatíik bir dil öğretimi sonucu kazanılmış yetesiz díl yeti ve becerijeriyle adı geçen dersierin içeriklerinde be!irtilen konuiarı yürütmek olanaklı değildir.
2. Fílolojilerle farklılığı göstermek iç¡n bu dersíerin sonuna "öğretími" niteiend¡rilmesinìn konması ilk- ve ortaöğretìme öğretmen otacak Eğitim Fakültesi çıkışlıların bu türlerin öğretìmin¡ nerede kullanacakları sorusu akla gelmektedir..
Mesiek Diline Glris: Alman Dili Eğitim mezun!arı genellikle a!anlariyla ilg¡ii kadrolara atanmadıklanndan, iş pjyasasında iş bulmaíannı kolaylaştıracak "Bilgisayar", "ing¡IJzce", "Me^ek Díli" dersteri eski program açısından son derece önemliydi. Turizm ve ekonom¡ ASmancasının konulaştırı!dığı bu dersín yen¡ programda öngörû!memes<, bízde bundan sonra mezuntarımızın A3manca (ya da yanaian Türkçe oioıduklan ¡ç¡n Tûrkçe) öğreîmen(iğine aíanacağı bekleníîsini ^000^^0^. Tersi durumda; meslek dílinden, ikinci yabancıd¡iden, çeviriden, feisefeden, ülkebJlgisinden anndırılmış bir eğ¡tim - ö3retjm sonucunda serbest ış piyasastnda ¡ş buima olanağından da yoksun bırakılmış o^acakîa^d{^.
Adigeçen bu ders!erin yenì programda buiunmaması, çağcıl ¡nsanın çokyßnlö o!mas» yönündeki íemel êdltìie de ters düşmektedir. Çönk0 yeni programda ağırlık tümüyle öğretmenlik formasyonu derslerine verilm¡ş, bir bakıma "teme!siz koca bìr bina" öngörülmüştür.
A!man DİLİ Tarihi Bizim de Eğitim Fakü!te!erin¡n amacına uygun olmaması nedeniyle kaldırmayı düşíind03öm0z bu dersin yen¡ programtía yeralmaması bizce de yerinde bir karardır.
D¡l Edin¡mì: Dil edin¡mi kuram!anm, diì geiişîmini ve öğrenme süreç!erini konulaştıran bu dere eski ve yeni programda vard»r ve dii eğ¡Hrni veren programlar ¡çin gereklidir.
AImancanín õğretimıne Glris: Eskî programda Almancanın öğretîm¡yle ílgilî 10 saat, yen¡ programda 24 saat ders bulunmaktadır. Ya!nız kuramsal eğitimle yetán¡lmeden öğretmen!ik formasyonu (uygulama) derslerine daha çok önem veriimesi oiumludur-Ancak yeni programın kuramsai derslerden tem'zlenerek, uyguiamanın çok abartıldığı gõrtllmelíied¡r Kuransal temelden yoksun uygulamanın amacına ujaşamayacağını anlamak zor değildir.
Bunun yamnda aynca "Aîmanca Sınav Hazırlama ve DeğerlencS¡rme", Materyal Değer1endirme ve Uyar!ama", Konu Aianı Ders Kitabı (nceíemesi" dersler¡nin icerik acîsîndan bJrbîfSvîe cok il¡ntítì o(ma!anna karsin- bu
konulann yoğun bir blçlmde yürütülmesinin planlanması bu abartılmışlığın bir başka göstergesid¡r. Ayrıca yöntem dersleri ile formasyon denslerinin içerikleri de birbirleriyle örtüşmektedir. Dil öğretím¡, di(bilimi, çeviri, ütkebìlg'isi derieri azattılarak, formasyon ve yöntem konuîarmı ayrı dersler altmda tekrar tekrar ele almak akla şu soruyu getíriyor Yöntem ve formasyon konularmda uzman, fakat alan bilglsinde (yabancıdiide) yetersiz öğretmenierin yetiştìrllffîesi mi amaçlanıyor? Alan äersierl yeterslzliği özeHilcte 6., 7. ve 8. yarıyıllarda açıkça görülmektedir.
Psikoiinguistik: Esk¡ programda yeralan ve yabancıdB edinimi sûrecinde rol oynayan anlama, algı!ama, öykünme ve dığer b¡iiçsel özeilikleri psikotojik açıdan Irdeleyerek dìl eğıtimine ili5kin sonuçlar çıkarmayı amaçlayan bu ders; abartıldığını beHrttìğimiz, A(mancanın öğretimlne yönelik dersleri destekîeyici çok önemli bir ^6^^. Yeni programda bulunmamasî bir eksikliktir.
Arastırma Yöntem¡eri: Bu ders yeni programda "Araştırma Becerileri" adı altında yeralffîaktadır. Ancak eskl programda, bu dersin uyguiama alanı otaraR haftada 2 saatìik b¡r "Bitirme Çahşması" öngörülmekteyd¡.
Anlambilim: Anlam alaniann», sözcük ai!elerini, anlam itişkilerini (eşanlamlılık, zıtanlamlılık, çokanlamlılık, düzanlam, yananlam) konulaştiran bu ders, Alman dil¡ eğttímlnde mut¡aka olması gereken bir derstir.
Sosyolinguistik: Top(um - dil ilişkısîrar» ve bunun dil öğrenimine yansımasının incelend¡ği bu ders de ne yazık ki yeni programda yoktur.

Seçmeli Dersler: Yeni programda 5 seçmeli ders vardır- ÖğrencHertn eğttlmlerine seçmel¡ dersler yo!uyla gerçekleşme fırsatı vermek doğru bir adım olarak değerlendirilebilir. Ancak yine de bu konuda e!eştíı1íecek noktalar yok değildir. Ömeğin 2 yarıyılda 1 seçmelí ders var; 3. ve 4. yarıyıllarda hiç seçmeli ders yokken, 5. yarıyılda neden 2 seçmeli dersin konduğunu anlamak güçtür·

Aynca seçmeli dersler açısından büyûk bir belirsizlìk vardır- YöK'ün hazırladığı "Eğititn Fakülteleri ğretmen Yetiştírme Lisans Programları"nın 11. sayfàsında "Öğrencilerin kendi alanı dışındak¡ ilgi, istek ve ¡htiyaçiarı doğruitusunda seçmeli dersleri d¡ğer bölümlerden almaları sağlanmalıdır. Ancak zorunlu hallerde seçmelı derslerden en fazla ikisî bölüm içinde verilebîlir" denmektedir. Görüştüğümüz anabilim daliarı, zaten iki seçmelí dersi kesinlikle bölüm içinde vermekten yanalar ve uygun ders bellrteme ça!ışmalarıbaşlamıştır. Bizce sorun o!an konu şudur: Qeriye kalan üç seçmeli dersi öğrenc¡ler d¡ğer anabilim daltannın koyduğu seçmeí¡ dersler arasından m», anadersler arasından mı seçecek?

a) Seçmel¡ dersler d¡ğer anabiiim dallarının koyduğu seçmelì dersler arasından seçiiecekse; anabi!im dalları, herkesin seçebileceğî genel küttür dersleri koymak zorundadır.

b) Seçmeií dersler diğer anablllm dallanntn anaderslerinden seçiîebilecekse, o zaman ömeğin Almanca öğretmenliği programında 5. yarıyılda "D¡ib¡iime Giriş II" okuyan bjr öğrenci aynı adlı ve içerikli bu ders¡ Ingilizce ya da Fransızca ÖQretmenlìği programjar»ndan alabiiecek, bö^ece işin kumazttğma yönelerek bir dersi ıki ders yerine okumuş o(acaktır-

c) Yukanda sözedildiği glbi seçme(t ders hakkm«n kötöye kutlanılmas»m engeHemek íçin; anabilim dal¡amın kendi öğrend(erini başka anabitím dallarından hangi dereleri alabìlecekleri ya da alamayacakları konusunda yönlendîrmeleri gerekmektedir.Böyle bir durumda ise seçmeli dersnn bir espnsi ka!mayacak, öğrenci yerine öğretim elemanlarının tercihìeri öne çıkacaktır- Bu sorunların önüne geçmek ¡çin, bütön seçmetì dersterin ilgili anab(lim daltan tarafından belirlenmesini, anca(c her seçmeli ders içìn en az üç seçenek olanağı verilmesini ve bu seçmelì derslerin, bir dönem öncesinden öğrendlerin görüşü alınarak belirlenmesini öneriyoruz-

Yeni programla iigili olarak özellikle diklcat çekmek istedìğ¡miz notta üniversite özerkliğini yoksayan merkeziyetçi yaklaşımdır.

YÖK tarafından hazırlanan bu tek tìp program¡n ön¡versîtenin bilimsel özerkliğlne darbe vuracağı açıktır. Bunda şimdiye kadar bu özeridiğ¡ kötüye kullanan fakülte ve ûniversîteierin de suçu vard»r- Çukurova Öniversítesi Eğitím Fakültesi g¡bi ülke, bölge, üniveratíe, öğrenclierinın nrte¡ik(erini ve çağdaş geSişmeJeri dikkate alan, daha tylyi gerçekleştirme çabası ıçinde bulunan EQitìm PaküJtelerinin bu olanağı el!erinden alınmı'ştır- Keza Çukurova Ünlversìtesi Eğitim Faküftesj YÖK'ün de izn¡yîe sözkonusu gelişme ve koşulları dikkate alarak her zaman programını geliştirme çabası içinde olmuştur. Ömeğin hazırıık sınıfì, ikind yabancıdil, meslek diìi, bilglsayar gibi alanlan programına alan ilk fakültelerden biridir.

Yeni programla ¡lgili olarak ayrıca aşağıdaki noktalara da değlnmemiz gerekmektedir

1) Düzenlenen bu programlar sadece bazı Eğiíim Fakültelerîne değll, heps¡ne gönderilmell ve görüşleri alınmalıydı. Derlenen görüşler değeriendeğerlendirilmeli ve bunun sonucunda üzerinde daha çok uzlaşılabilecek bir program ortaya konab¡lmeliydi.

2) 1 · ve 2. yarıyıllar hazırlık sınıfı niteliğindedir.Bu durum, hazırlık sınıfı olan programlar içın aynı sınıfın tekrarı gibidir.

3) Derslerin genellikle üçer saatten oluştuğu görülmektedir. Gerek fizîki koşulların planîanmasında, gerekse eğitim - öğretimden en yüksek verimin alınmasında bunun çeşitii sakıncaiar yaratacağı açıktır. Fiziki planlama açısından: öğlenden önceleri ve sonralan genellikle dörder saat ders planlanmaktadır. Üç saat blok ders yapıldığında, geriye kalan blr saatlık boş dershane kullanılamayacaktır- Üç saatt¡k ders 2+1 biçiminde bölündüğünde ise, tek olan saatin genellikle programın uygunsuz bir zamanına yerteştìrildiği (ömeğ¡n 16.15 - 17.00), verimsiz ve işlevsiz kaldığı görülmüştür. Ayrıca Oç saattìk blok ders, öğrendterin ve

öğretìm elemanının konsantrasyonu açısından da uygun değildir·
4) "Bö!üm" çatısı aítında toplanan anab¡IJm daîiannm dere program(arının dar kapsam}ı komi8yonjarca (bu bağlamda Ing¡liz D¡l¡ Eğltími uzman(arınca) hazırtandığî izlenimı' edirnlmiştìr, Oysa her anabil¡m dalının programı, ìlgili anabiljm dahndan bir yazın, b¡r dilbîlim ve bir yöntembilim uzmanından oiuşan bir komisyon tarafından geliştirilmeliydi.
5) Yapılan dûzenleme!eri zorunlu l(ildığı belirtí!en e(eşíiri!erin (a.g.y., s- 4) büyülç bir bölümünün haklı olduğu açıktır. Ancak aynı yanlışlığa yenj düzenlenen programlarda da düşüldüğü görülmekíedir, Ömeğin dil eğitim¡ açısından son derece önem)j oian uygu!amalı dílbs!¡me h¡ç yerveriimezl(en, prcgramda yazın tt3r1erjne yöneliic aynntıya ¡ni^miçtír. Yufçarıda da değ¡ndiğimiz g¡bi, amaca uygunluk açısîndan programda büyö(c birtutarsıziskve dengesizlik vardır.
6) Hem Fransız, hem İngiliz, ama özellikle Alman Dìli Eğitímí programlarına ge!en õğrencilerin nlteliğiñde son yılîarda büyük blr düşüş gözlenmektedir. Yabancidil olarak Fransızcanın ortaöğretimden neredeyse tümüyte kalkmış olması nedeniyle, bu anab¡lim dalına genellikle yabancıdil¡ İngitizce olan ve başka programı tutturamayan öğrenciier gelmel<te, dolayısıyta buradaki eğitim deyim yerindeyse yabancıdil kursu düzeyine düşmüştür. Öğrenci kaynağı A!manya dönüşlü öğrenciler oian AImanca program!arı íçjn şu andaki durum böyleslne kötü olmazsa b¡le, 2. yabanc«dil uygulamasının ciddi bìr biçimde başlati!maması durumunda - ki Bakanlık örgütü konuyu ciddiye almaktaysa da, okul yönetimlerin¡n pasif bir d¡reniş gösterdiğ¡ ve 2. yabancıdite sıcak bakmadıkları görtilmekted¡r. Almanca programlannın durumu peîc farklı olmayacaktır. Bu nadenle, programdaki kuramsal derslerin eksikliğinin önümüzdeki yıilarda daha açıic görüîeceğini saniyoruz,
7) Sõzkonusu edílmesi gereken başka blr etmen, ders programlannın hazır1anışında, görece olarak daha niteiikli öğrencîerin tercih ettiğ¡ Ankara ve İstanbui'daki ün¡vereiíeîerin (faküítelerin) baz al¡nmış olma olasılığıdır. Öğrencılerin nlteliği üniversı¡teden ünivereiteye çok büyük farkıılıktar göstardiğinden, bu fàrkh!ıklann da olanaklı olduğu kadar gözetilmesi, bu doğruituda bazı alaniara ağırıık verilmesi 30^^^^^. Yabancıdi'ide gün!ülç gereksinim{erinj ya da dûşünce ve duygularını dile getírmeye yarayan temel dilsei yapılan bilmeyen, bunları üniversiíe düzeyinde edinmeye çalışan bir öğrendntn çok spes¡fik olan roman, drsma ve şiir ince!emesi yapabilmesi gerçe!ççı ^0^^. Bu soaınun k¡smi çözüffîü ÖYS'de programlara gîrişte bazı önlcoşuHarın uyguianmasında yatma^<íadır. Ömeğ¡n "Almanca Öğreímen!iği programına gırîş ¡dn soruiarın en az %3û'unu doğru yanıtlaması gereklidîr" vb- sınırlamalar getirilebilir. Bõyle bir uyguiama bütün programlara yayılabilir. Böylece hiçbir programa sıfır düzeyde bìigiyle öğrenci gelmeyecektir. Belki ilk yıtìarda kontenjan!ar b¡le dolmayacaktır. Ama böyle bir uygulama ünivereiteye gırmek isteyenlerin düzeyini be!írleyecek; onları zorunlu olarak daha çok çalışmaya yöneltecek ve eğitim - öğretímin nitelığı b¡rkaç yıl içinde artacaktır.
Yeni programda 8 yarıy!!da 143 kredilik ders almak gerektiği ve bu rakamın dûşûk olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ders yüklerinin haflfletílmesiy(e, oníann ¡lgj(erine, isteklerine ve bağımsız çalışmalanna zaman ayırabjlmelerinin sağlanmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Şüphesiz bu düşünce olumludur, Ancak Türkiye'deki ünlversitelerin sahip olduğu otanaklar açısından da bu döşünceyi değeriendirmek gerekir. Öğrrencilerin ¡lgj ve istek!eriní, yani haftada okudukları ortalama 17.5 saatten artaka!an zamanlannın tamamını eğlenceyle geçirmemeleri gerektiğine göre zamanlanmn bir bölümünü spor, folktor, tiyafro gibi etkinliklerle; ancak önemli blr bölüm0nü de kütüphanelerde geç¡nnek durumundadır. Acaba üniversite kütüphane!erin¡n durumu araştırma yapmaya uygun mudur? Fjziksel altyapı, yayınların kütüphane!ere sağlanması konusu hang¡ aşamadadır? , Türkiye'deki ünıversiteleri; özell¡kle Ankara, !stanbui, Izmir, Adana dışındakileri bu baglamda değerlend¡rírsek, olumsuz bir manzaray!a karşılaşırız. Gözlemlerimiz ve deneyımlerimiz, durumun hiç içaçıcı

olmadığını görürüz. Bu yûzden kütüphanelere, gereîçsinim duydut(tarı kaynaklar eks¡ksiz aktarılmalıdır. Araştırma, eğitim ve õğretìmin merkez¡ olan ünjversitelerin kalbi kütüphanelerdir. . Öğretím elemanı ve öğrenc»lerin zamanlarını değerlendirmelerini sağlayıcı zengín bir kütüphaneye sah¡p olmayan üníversiteler, kalbi tekleyen bir hastadan farksızdır. Çağdaş her insanın sahip olması gereken ikí temel erdem, özgürlük ve sorumluluktur. Öğrencj¡er kültür etkjrtiiklerine ve kütüphaneiere yönîend¡riimeâîği takdirde, sadecé özgürlüklerini(-n bir bölümünü) eğlence yerlerinde tekyönlü yaşayan; ancak lcend¡lerine, aı)elenrìe, çevre!erine ve ülkelerine karşí sorumìuluklarırn yerine getìr(-e-)meyen yarıerdemlí kişiler olacaktır. Çünkü özgüriük ve sorunnluluk, birb¡rinden ayrı düşünülemez.
Öğrencilerin ì¡gj ve ¡stekierin¡ öne çıkaran benzer bir uygu!ama - krediii sistem adı altında - orteöğretímde uygulanmış, ancak keza gerekíi attyapının bulunmaması nedeniyte amacına ulaşmamıştır. Program b¡r bötün olarak ele alındığında, eskı Eğitim Enstìtü!erini anımsattığı görülmektedir· Böyle olunca, bundan sonraki ilk fırsatta, Eğitim Fakütteierinin Milli Eğítim Bakanıığına bağlanacağı kuşkusunu doğurmaktadır.
Bu program ¡le, Eğitim Faküitelerindeki akademik personel¡n araştırmacı klmliği de yadsınmaktadır. Öğretìm üyeíerin¡ yalnızca "öğretmen" olarak görme eğiljmi ağırlık kazanmıştır.
Genel ve özel öğretim formasyonuna önem verilerek eğıtím - öğretimcfe öğretmenlik mesieğinin ve uygutamaiı eğ¡timin öne çıkarılması ¡ieriye atılan olumlu bir adım olmakta biriikte; "Karşılaştırmalı Di¡bilg»si", "AnIambilim", '·Soslyolingu¡istik", "Psikolinguistìk", "Alman Düşünce Tarihjne Giriş" "Almanya Bilgisi gibj derslerin programda yeralmaması, Almanca öğretmen(iği meslek derslerin¡n boşìukta, dayanaksız kalmasına neden olmaktadır ki; bu durum, yeni programın en zayif yan¡dır·
KAYNAKÇÂ
Çul<urova Onivers(tesl Eğitim Fak0ttesj Yabancı Dîller Eğfflmj Böl0mö Alman Djll Eğitimj Anabíiim Da!ı Hazîri!iç, Usans, Yüksejç Usans ve Doktora öğrenim Kı^avu2u. QüzYa^yîlı.A<áa^a. 1990.
ÇuE<urova Ûnıversitesi Eğitim Fakütí:esî Alman D¡¡j Eğ¡tim¡ BöEümü L¡sans Programi Dere ^611(^11. Adana· 1998. (Yay!mlanmamişt^^).
Eğitím Fakültesi öğretmen Yetiştírme Usans Prog^amìwı. Yükseköğretím Kuruiu Yay-Ankara· Mart 1998.
iiköğretim Okulu 4.5.6.7.8. S«nıflar Almanc3 Dersi Tasiak Öğretim 'Pm^m\. MEB EARGE Dalresi Yay, Anl(ara. 1998.
Orta öğretim (Lise) 9.10.11. Sınıflar Aîmanca Dersi Taslak öğretím ^^^^1711. MEB EARGE Dairesi Yay, Ankara-1998.

OKUYUCUNUN DİKKATİNE : Bu yazı tarayıcıdan geçirildiği için okunamayan ya da yanlış okunan sözcükler vardır. Ayrıca bazı yazıların yalnız özetleri ya da bir bölümü verilebilmiştir.

Çalışmalarımın nerede ve ne zaman yayınlandığı, yayın listesinden öğrenilebilir.